

Cultuur met impact: tien aanbevelingen voor de provincie

'Kijk ver vooruit, maar wacht niet op de toekomst: begin daar meteen mee.'
Floris Alkemade, Panorama Nederland

Tijdens de conferentie 'Cultuur werkt voor de Provincie!' van LKCA + Kunsten '92 op 14 februari 2019, werkten gedeputeerden, (kandidaat)statenleden, culturele instellingen, fondsen, adviseurs en kunstenaars samen aan een overdrachtsdossier voor provincies.

Centraal stonden de vragen:

- Hoe kan de provincie haar rol in het cultuurbeleid versterken?
- Hoe kunnen we de maatschappelijke en economische impact van cultuur vergroten?

Na de Provinciale Statenverkiezingen op 20 maart 2019 kunnen informateurs, (nieuwe) gedeputeerden en statenleden de aanbevelingen uit dit overdrachtsdossier gebruiken om het cultuurbeleid in hun provincie te versterken.

10 aanbevelingen

Cultuurparticipatie en publieksbereik

Cultuurparticipatie is een universele behoefte voor het individu en de samenleving. Met cultuurparticipatie bouw je aan [cultureel vermogen](#) en aan een samenleving van en voor iedereen. Iets wat mensen nodig hebben om volwaardig deel te nemen aan de samenleving en iets wat de samenleving nodig heeft om prettig te zijn. De culturele instellingen die door de overheid worden gesubsidieerd voorzien vaak nog niet in die behoefte aan cultuurparticipatie, of staan te ver af van de leefwereld van mensen. Hoe kan de provincie zorgen dat iedereen kan mee doen aan culturele activiteiten?

- **Kijk wat er al gebeurt op het gebied van cultuurparticipatie en stel vast welke behoeften er nog zijn**
 - Stimuleer gemeenten om actief te worden op plekken waar nog geen of te weinig aanbod is.
- **Maak bestuurlijk afspraken over matchingsconstructies**
 - Maak uniforme regels (over gemeentegrenzen heen).
 - Zorg voor simpelere aanvraagprocedures.

Leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit

'Cultuur verbindt mensen, het brengt gesprekken op gang en vanuit die creativiteit komen we tot nieuwe oplossingen.' Flip ten Cate (Federatie Ruimtelijke Kwaliteit) roept met de campagne [Fiks Nederland](#) op om transities als klimaatadaptatie, de verandering van landelijke gebieden en mobiliteitsopgaven te benaderen vanuit esthetische en culturele waarden, zodat we over dertig jaar trots kunnen terugkijken.

- **Zorg dat cultuur vanaf de start bijdraagt aan elk project op het gebied van ruimtelijke ordening.**
 - Betrek kunstenaars in deze trajecten.
- **Neem daarvoor als provincie de integrale verantwoordelijkheid (dus niet alleen vanuit de portefeuille cultuur).**
- **Zorg voor een stevige, goed gefundeerde culturele infrastructuur**
 - Denk hierbij ook aan de Fair Practice Code: een goede arbeidsmarktpositie voor kunstenaars en goed werkgeverschap van opdrachtgevers.

Vernieuwend besturen

De provincie kan een krachtige regierol spelen op het gebied van cultuur. Zij heeft daarvoor tijd, geld en een professioneel ambtenarenapparaat ter beschikking. De provincie kan gemeenten ondersteunen, letten op spreiding van voorzieningen en richting geven aan gemeentelijk cultuurbeleid.

- **Positioneer je sterk op het gebied van cultuur**
 - Faciliteer, wijs de weg, pak de regie. Maak daarbij gebruik van het regioprofiel en zoek het Rijk meer op. Maak concrete afspraken met gemeenten.
 - Neem zitting in (IPO-)werkgroepen met een cultureel perspectief en faciliteer netwerken.
- **Betrek cultuurmakers en publiek bij het maken van cultuurbeleid**
 - Betrek de professionals uit de cultuursector en zorg dat zij de provincie weten te vinden, ook buiten de verkiezingen en subsidieaanvragen om.

Economische groei en imago

Provincies kunnen cultuur inzetten voor hun imago en om toerisme en economie te bevorderen. Daarnaast is cultuur een verbindende factor. Leeuwarden-Fryslân 2018 zorgde in Friesland bijvoorbeeld voor bewonerstrots en grote burgerlijke betrokkenheid. Of, zoals Michiel Rijsberman, gedeputeerde van Flevoland, het zegt: *'Je kan stenen stapelen en wegen aanleggen, maar het wordt pas een gemeenschap en een fijne plek om te wonen en werken als er ook ruimte is voor experimenten op het gebied van cultuur.'*

- **Ga op zoek naar de eigen identiteit van je provincie en creëer bewonerstrots. Gebruik visie en lef om te durven dromen en plannen te maken.**
- **Voed de 'creatieve humuslaag'. Geef aandacht en investeer ruimte en geld om cultuur beter te benutten.**

Cultuur met de blik op Europa

De Europese Commissie zet in op de culturele en creatieve sector als aanjager van de Europese identiteit. De Europese Unie is geïnteresseerd in creatieve projecten die sociale cohesie bevorderen. Daarnaast gaat er veel aandacht naar de mobiliteit van artiesten en publiek (vooral in de muzieksector en op het gebied van architectuur en cultureel erfgoed). De Europese agenda richt zich momenteel op de identiteit van regio's en plaatsen. Europa biedt dus volop kansen voor provincies. Maar provincies moeten eerst zelf een goed plan hebben voor cultuurbeleid en zelf investeren in cultuur, voordat ze een beroep kunnen doen op Europese subsidies.

- **Formuleer een Europese agenda op alle niveaus en maak cultuur hier een integraal onderdeel van (zowel kunst als erfgoed).**
 - Laat je daarbij inspireren door de Noord-Brabantse aanpak. De provincie Noord-Brabant deed dit succesvol door eerst zelf verbinding te maken met buitenlandse musea en internationale festivals. Daarna werden verschillende partijen – en vooral jongeren – uitgenodigd om ideeën uit te wisselen, netwerken te vormen en elkaar te versterken.

De conferentie '[Cultuur werkt voor de Provincie!](#)' werd mede mogelijk gemaakt door de Provincie Gelderland, Fonds voor Cultuurparticipatie, de Raad van twaalf, NAPK en Cultuurconnectie.

